

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Strasbourg, den 21.11.2023
COM(2023) 903 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om den økonomiske politik i euroområdet

{SWD(2023) 903 final}

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om den økonomiske politik i euroområdet

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 136 sammenholdt med artikel 121, stk. 2,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker¹, særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer², særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til Det Europæiske Råds konklusioner,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

- (1) Euroområdets økonomi har udvist modstandsdygtighed over for de seneste års store økonomiske chok, men har i den seneste tid mistet momentum. Efter den betydelige genopretning i 2021 og 2022 forventes væksten i euroområdet at aftage til 0,6 % i 2023. Høje og stadig hurtigt stigende forbrugerpriser på de fleste varer og tjenesteydelser har haft store konsekvenser trods faldende energipriser, og trækket fra den eksterne efterspørgsel er begrænset. I mellemtiden mærkes virkningerne af den pengepolitiske reaktion på den høje inflation i de forskellige dele af økonomien. På den positive side er arbejdsmarkedet fortsat stærkt og arbejdsløsheden rekordlav med forskelle mellem medlemsstater og regioner, og erhvervs- og beskæftigelsesfrekvensen er rekordhøj, selv om der er begyndende tegn på opbremsning. I 2024 forventes væksten gradvis genoprettet omkring 1,2 % som følge af den fortsatte stigning i beskæftigelse og reallønninger, samtidig med at inflationen til stadighed dæmpes. Udsigterne er fortvædet omgivet af stor usikkerhed og risici, primært i forbindelse med udviklingen i Ruslands igangværende angrebskrig mod Ukraine og situationen i Mellemøsten efter Hamas' brutale terrorangreb på Israel, som kan påvirke energimarkedene. Desuden øger virkningen af inflationsbekæmpelsespolitikken og dennes mulige indvirkning på den økonomiske aktivitet de risici, der knytter sig til udsigterne. Strukturelle ændringer, der især hænger sammen med de tiltagende virkninger af klimaændringerne, som illustreres af

¹ EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj>.

² EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj>.

de ekstreme vejrforhold og hidtil usete naturbrande og oversvømmelser i sommer, tynger også udsigterne.

- (2) Efter toppunktet i oktober 2022 er den overordnede inflation i euroområdet aftaget, hovedsagelig på grund af faldende energipriser, men også en gradvis og bredt funderet afdæmpning i de øvrige komponenter. Inflationen er dog fortsat høj for fødevarer og tjenesteydelser, især for de mest sårbare, og inflationspresset er fortsat betydeligt i en række medlemsstater. Inflationen forventes at falde til 5,6 % i 2023 og yderligere til 3,2 % i 2024 og således at holde sig over ECB's mål på 2 %. Nedbringelsen af inflationen understøttes af ECB's hurtigste og største rentestigning siden oprettelsen af Den Monetære Union. Afkastet af statspapirer i euroområdet er steget, men spændet er forholdsvis uændret. ECB har gentagne gange tilkendegivet at ville holde rentesatserne høje, så længe det er nødvendigt for at bringe inflationen ned på målet, og præciseret, at den pengepolitiske kurs også fremover vil blive tilrettelagt med udgangspunkt i data for udviklingen.
- (3) Energiprischokket har svækket omkostningskonkurrenceevnen i euroområdet, navnlig for de mere energiintensive medlemsstater og sektorer. Indtil videre er den negative virkning af højere omkostninger blevet afbødet af valutakursudviklingen og de midlertidige foranstaltninger, som regeringerne har truffet for at støtte virksomheder og sårbare husholdninger. De høje energiomkostninger kombineret med forskelle med hensyn til energiintensitet og energikilder medlemsstaternes økonomier imellem har imidlertid bidraget til store inflationsforskelle inden for euroområdet. Trods faldet i energipriserne i 2023 er disse forskelle indtil videre kun delvis aftaget. Sammen med spredningen i lønvæksten i de seneste to år kan fortsatte prisforskelle resultere i varige forskelle i konkurrenceevnen mellem euromedlemsstaterne og bidrage til makroøkonomiske ubalancer, der kan underminere euroområdets funktion. På mellemlang sigt afhænger euroområdets og medlemsstaternes evne til at styrke produktiviteten til dels af evnen til at fastholde innovation og investeringer. I den forbindelse vil udsigterne til energipriser og -omkostninger, som måske er permanent højere end handelspartnernes, en vedvarende forskel i produktivitetsvæksten i forhold til tilsvarende lande og stigende risiko for geoøkonomisk fragmentering stille euroområdets økonomier ringere.
- (4) Det nuværende makroøkonomiske klima med vedvarende usikkerhed, høj inflation og svækket konkurrenceevne i euroområdet kræver en ambitiøs politisk dagsorden. På kort sigt er det fortsat en prioritet at sikre, at inflationen vender tilbage til ECB's mål på 2 %. Desuden kan vedvarende forskelle i inflationsraterne mellem medlemsstaterne give sig udslag i forskelle i konkurrenceevnen. Finanspolitikken ventes at bidrage til at nedbringe inflationen, idet den differentieres efter de landespecifikke gælds- og inflationsniveauer. Den faldende realindkomst i 2022 nødvendiggjorde en lønudvikling, der kunne afbøde tabet af købekraft, navnlig for lavtlønnede. Samtidig bør afledte virkninger på inflation og konkurrenceevne overvåges nøje af de offentlige myndigheder og tages i betragtning i forbindelse med løndannelsen. Desuden er det fortsat afgørende at begrænse risiciene for den makrofinansielle stabilitet og de makroøkonomiske virkninger af strammere finansielle forhold. Fremadrettet skal euroområdet fortsat fremme inklusiv vækst og bevare sin globale konkurrenceevne, samtidig med at forskelle i området undgås. I den forbindelse er reformer og investeringer, herunder for at fremme den grønne og den digitale omstilling og euroområdets modstandsdygtighed, afgørende. Rettidig og effektiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter og en intens dialog disse imellem er

afgørende for at støtte politikudformningen og et bredt ejerskab, der fremmer gennemførelsen.

- (5) Efter en betydelig kriserelateret ekspansion i 2020-2022 ventes den finanspolitiske kurs i euroområdet i 2023 og 2024 – i overensstemmelse med behovet for at reducere det offentlige underskud og den offentlige gæld og undgå øget inflationspres – at være stram, men i betragtning af den store usikkerhed at forblive reaktionsdygtig. Mellem 2020 og 2022 støttede den ekspansive finanspolitiske kurs i euroområdet, der svarede til ca. 4 % af BNP, økonomien i lyset af covid-19-krisen og energiprisstigningerne efter den russiske aggression mod Ukraine. I 2023 og 2024 forventes den samlede finanspolitiske kurs at blive stram svarende til ½ % af BNP i begge år, primært på grund af den næsten fuldstændige udfasning af kriserelaterede energiforanstaltninger. Den stramme finanspolitiske kurs, der forventes i 2023 og 2024, vil over tid bidrage til at genoprette de finanspolitiske stødpuder og dermed til at forbedre holdbarheden af den offentlige gæld i nogle medlemsstater. Samtidig med at det sikres, at grænserne for nettoudgiftsvæksten som anbefalet af Rådet overholdes, er det også vigtigt, at den finanspolitiske kurs tilpasses for at undgå varige inflationsforskelle. Ud over behovet for at opretholde en forsigtig finanspolitisk strategi skal de offentlige investeringer opretholdes og om nødvendigt øges for at støtte langsigtet vækst og den grønne og den digitale omstilling. I 2023 og 2024 forventes de offentlige investeringer at stige yderligere i de fleste medlemsstater med fortsat støtte fra genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler. De offentlige finanser er også under pres som følge af høje omkostninger i forbindelse med aldring, forsvar og en mindre gunstig udvikling i rente-vækst-forskellen. Som led i de landespecifikke henstillinger blev det henstillet til en række medlemsstater i euroområdet at træffe foranstaltninger til at forbedre holdbarheden af deres pensions- og sundhedssystemer og til at vedtage skattereformer. Gennemførelse af udgiftsoversigter som en regelmæssig del af årlige (flerårige) budgetprocedurer vil bidrage til at forbedre effektiviteten og kvaliteten af de offentlige udgifter. Sådanne oversigter skal have et klart undersøgelsesområde, et klart mandat og en klar metode, og resultaterne heraf bør formidles klart til offentligheden.
- (6) Euroområdetets samlede gældskvote forventes at falde med i alt 2,8 procentpoint i perioden 2023-2024 til 89,7 % af BNP ved udgangen af 2024. Faldet skyldes hovedsagelig en vækst i det nominelle BNP, som overstiger den gennemsnitlige rente på udestående gæld. Gælden er dog fortsat høj i flere medlemsstater, og de højere renter vil gradvist medføre højere gældsbetjeningsomkostninger, hvilket i varierende grad afhængigt af gældsomfanget, gældens løbetidsstruktur og andelen af inflationsindeksede obligationer vil presse gældsudviklingen på mellemlang sigt. Kommissionens forslag til en reform af rammen for økonomisk styring³ har til formål at fremme realistiske, vedvarende og gradvise finanspolitiske tilpasninger styret af landespecifikke mellemfristede planer og at fremme bæredygtig vækst ved at tilskynde til relevante reformer og investeringer. Rådet er fast besluttet på at afslutte arbejdet med rammen for økonomisk styring i 2023. En hurtig enighed om den reviderede retlige ramme vil fremadrettet skabe klarhed og forudsigelighed for finanspolitikken og samtidig fremme gældsholdbarheden og den økonomiske vækst.

³

COM(2023) 240 final, COM(2023) 241 final og COM(2023) 242 final.

- (7) Omkostningerne ved de nødforanstaltninger, der blev truffet for at afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af stigningen i energipriserne, steg i 2023 trods faldet i energipriserne fra deres højdepunkt i 2022. Kommissionen anslår, at nettobudgetomkostningerne ved sådanne foranstaltninger beløber sig til 1,0 % af euroområdet BNP i 2023, hvilket er et fald fra 1,3 % i 2022. På trods af tidligere politisk rådgivning og medlemsstaternes tilkendegivelser om at ville forbedre kvaliteten af sådanne støtteforanstaltninger er næsten halvdelen af de dermed forbundne budgetomkostninger i 2023 gået til prisforanstaltninger, der ikke er rettet mod sårbare personer og virksomheder. De fleste af foranstaltningerne ventes nu udfaset i løbet af 2024 i overensstemmelse med den forventede stabilisering af energipriserne. Hvis disse planer bliver til virkelighed, vil der være en resterende budgetomkostning på ca. 0,2 % af BNP i 2024 for euroområdet som helhed. Hvis imidlertid energipriserne igen stiger til et niveau, der nødvendiggør nye eller fortsatte støtteforanstaltninger, bør sådanne foranstaltninger rettes mod at beskytte sårbare husholdninger og virksomheder, være finanspolitisk overkommelige og opretholde incitamenter til energibesparelser. Mere generelt og ud over de kriserelaterede energiforanstaltninger kan en mere intensiv anvendelse af miljøbeskatning i overensstemmelse med princippet om, at forureneren betaler, sammen med en udfasning af subsidier til fossile brændstoffer og andre miljøskadelige subsidier bidrage til at øge det finanspolitiske råderum for euroområdets medlemsstater.
- (8) Opretholdelse i tilstrækkeligt omfang af offentlige investeringer af høj kvalitet kan bidrage til at sætte skub i den potentielle vækst og støtte den grønne og den digitale omstilling. I den forbindelse er en fuldstændig gennemførelse af reformerne og investeringerne under genopretnings- og resiliensfaciliteten og af fondene under samhørighedspolitikken en prioritet. Gennemførelsen af de nationale genopretnings- og resiliensplaner er godt i gang, men fremskridtene varierer fra medlemsstat til medlemsstat, og gennemførelsen skal i nogle tilfælde intensiveres for at indhente de akkumulerede forsinkelser. Medio november har Kommissionen modtaget 34 betalingsanmodninger fra 19 medlemsstater i euroområdet og udbetalt et samlet beløb på 162,1 mia. EUR i tilskud og lån. Dette fordeler sig i 51,6 mia. EUR udbetalt i forfinansiering og 110,5 mia. EUR udbetalt, efter at milepæle og mål var nået. Udbetalingstempoet i 2023 har været noget lavere end forventet, til dels fordi medlemsstaterne har fokus på at revidere deres genopretnings- og resiliensplaner som følge af ændringer i tilskudstildelingen, nye låneanmodninger og indførelsen af REPowerEU-kapitler⁴. Siden begyndelsen af covid-19-pandemien har samhørighedspolitikken under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Samhørighedsfonden, Den Europæiske Socialfond og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet udbetalt næsten 120 mia. EUR til medlemsstaterne i euroområdet. I forbindelse med midtvejsevalueringen af samhørighedspolitikken vil medlemsstaterne få mulighed for at revidere samhørighedspolitikken programmer og afsætte midler til at imødekomme presserende behov og nye udfordringer. Det europæiske semester 2024 vil udstikke retningslinjer for midtvejsevalueringen og bidrage til tilførsel af yderligere finansiering i lyset af den socioøkonomiske baggrund og udfordringerne i medlemsstaterne og regionerne, samtidig med at komplementariteten med genopretnings- og resiliensfaciliteten og andre EU-midler fremmes.

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten (EUT L 57 af 18.2.2021, s. 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (9) Fremme af private investeringer, innovation og udvikling af færdigheder er afgørende for at øge produktiviteten og styrke euroområdet konkurrenceevne, navnlig til støtte for den grønne og den digitale omstilling. Fjernelse af investeringsbarrierer, herunder gennem reformer, der strømliner og digitaliserer planlægning, tilladelser og andre administrative procedurer, vil bidrage til at sætte skub i private investeringer. Industripolitikken kan også bidrage ved at støtte investeringer, sikre konkurrenceevnen og undgå risici i forbindelse med overdreven afhængighed af et begrænset antal tredjelande for så vidt angår centrale teknologier, råstoffer og industrielle input. Kommissionen har som led i sin industriplan for den grønne pagt fremlagt flere initiativer til at styrke strategiske sektorer, herunder forordningen om nettonulindustri⁵, forordningen om kritiske råstoffer⁶ og platformen for strategiske teknologier for Europa (STEP)⁷. Innovationsfonden og Moderniseringsfonden yder også finansiel støtte til den nødvendige omstilling i den private sektor. Desuden har Europa-Kommissionen gennem vedtagelsen af de midlertidige krise- og omstillingsrammebestemmelser⁸ gjort det muligt for medlemsstaterne at anvende fleksibiliteten i statsstøttere reglerne til at støtte foranstaltninger over for sektorer, der er afgørende for omstillingen til en klimaneutral økonomi. Selv om euromedlemsstaterne har truffet foranstaltninger til at støtte de sektorer, der er mest udsat for energikrisen, og til at støtte den grønne omstilling, træffes sådanne foranstaltninger generelt på landeniveau, hvilket indebærer en risiko for forvridning af de lige konkurrencevilkår på det indre marked. STEP er et første skridt i retning af at imødekomme det øgede behov for offentlige EU-investeringer i sådanne kritiske teknologier og herigennem mobilisere langt større private investeringer, og platformen kan bidrage til at sikre samhørigheden og det indre marked. Den er også et vigtigt element i forbindelse med såvel afprøvning af gennemførligheden som forberedelsen af nye interventioner som et skridt hen imod en europæisk suverænitetsfond. Stærke kapitalmarkeder er afgørende for en inklusiv, konkurrencedygtig og modstandsdygtig økonomi i euroområdet. En dybere kapitalmarkedsunion vil bidrage til at mobilisere den nødvendige private finansiering til den grønne og den digitale omstilling, mindske fragmenteringen og forbedre adgangen til finansiering. I februar 2023 opfordrede Det Europæiske Råd Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Parlamentet til at fremskynde gennemførelsen af handlingsplanen for kapitalmarkedsunionen ved at fremme og afslutte arbejdet med lovgivningsforslagene på dette område. I maj 2023 har Eurogruppen sat sig som mål at nå til enighed senest i marts 2024 om de områder, som Europa-Kommissionen måtte overveje for at uddybe kapitalmarkedsunionen yderligere. Som led i arbejdet med Den Økonomiske og Monetære Union fremlagde Kommissionen i 2023 et forslag om en retlig ramme for en digital euro. En digital euro, som supplerer eurokontanter, vil støtte digitaliseringen af økonomien samt innovation inden for detailbetalinger og samtidig mindske fragmenteringen af betalingerne i Unionen. Hvis den digitale euro bliver en realitet, vil den indføre en ny mulighed for at anvende risikofrie centralbankpenge i europæiske betalingstjenester. Den vil også lette grænseoverskridende betalinger og bidrage til at styrke euroens internationale rolle samt Europas åbne strategiske autonomi.

⁵ COM(2023) 161 final.

⁶ COM(2023) 160 final.

⁷ COM(2023) 335 final.

⁸ EUT C 101 af 17.3.2023, s. 3.

- (10) Trods aftagende vækst er arbejdsmarkedet fortsat modstandsdygtigt. Beskæftigelsen fortsatte ligesom arbejdstiden med at stige i 2023 på baggrund af manglen på arbejdskraft og kvalifikationer samt en øget tendens til "hoarding" af arbejdskraft i virksomhederne. Selv om de generelt gode resultater er bredt funderet på tværs af medlemsstaterne, er nogle grupper fortsat underrepræsenteret på arbejdsmarkedet (kvinder, unge, lavtuddannede, personer med handicap). Aktive arbejdsmarkedspolitikker spiller (sammen med tilvejebringelse af økonomisk overkommelig førskoleundervisning og børnepasning af høj kvalitet) en central rolle med hensyn til at fremme arbejdsmarkedsdeltagelsen og støtte udbud og erhvervelse af færdigheder og dermed styrke den potentielle outputvækst og konkurrenceevnen på lang sigt. Som supplement til udnyttelsen af talenter i Unionen kan styret lovlig migration fra tredjelande, som sikrer overholdelse og håndhævelse af arbejdstagerrettigheder og sociale rettigheder, bidrage til at afhjælpe manglen på færdigheder og arbejdskraft. Euroområdet medlemsstater udstedte 664 000 førstegangsarbejdstilladelser til tredjelandsstatsborgere med henblik på beskæftigelse i 2022, et antal, der næsten er tredoblet i løbet af 10 år.
- (11) De nominelle lønninger steg i 2022 (+4,8 %) og i de første måneder af 2023 som følge af høj inflation og stramme arbejdsmarkeder. Dette har delvis mindsket tabet af købekraft, men væksten i de nominelle lønninger har ikke holdt trit med inflationen (-3,7 % reallønsændring i 2022). Der forventes en kraftig vækst i de nominelle lønninger i 2023 og 2024, mens reallønnen forventes at stige moderat, hvilket vil styrke den indenlandske efterspørgsel. Samtidig kan den forventede vækst i lønningerne påvirke priserne på varer med et højt indhold af intern arbejdskraft såsom tjenesteydelser, om end prisvirkningen kan vise sig at blive begrænset, hvis lønvæksten absorberes af tidligere stigninger i enhedsavance. Højere lønninger kan også påvirke konkurrenceevnen, og varige forskelle i euroområdet kan bl.a. føre til makroøkonomiske ubalancer. Lønftaler bør derfor ud over den nationale udvikling på passende vis afspejle udviklingen i euroområdet.
- (12) Stigningen i leveomkostningerne, hovedsagelig som følge af energikrisen og den dermed forbundne forværring af bytteforholdet, har haft en negativ indvirkning på realindkomsten og betydelige sociale konsekvenser. I 2022 steg priserne med 17,5 % for boliger, vand, elektricitet, gas og andre brændstoffer, med 10,5 % for fødevarer og alkoholfrie drikkevarer og med 11,2 % for transport. Lavindkomsthusholdninger rammes af særlig store tilpasninger i leveomkostningerne. Over halvdelen af euromedlemsstaterne oplevede øgede materielle og sociale afsavn og stigende energifattigdom på trods af den nominelle lønudvikling og støttemekanismer. I en række medlemsstater blev ældre borgere og mennesker i landområder ramt i uforholdsmæssig høj grad af de stigende leveomkostninger.
- (13) Banksektoren i euroområdet har vist sig at være modstandsdygtig trods flere episoder med øget uro på markedet. Banksektoren i euroområdet er nu velkapitaliseret og rentabel, hvilket bekræftes af Den Europæiske Banktilsynsmyndigheds stresstest omfattende hele EU i 2023. Sideløbende med stramningen af penge- og udlånsforholdene aftager kreditstrømmene til den private sektor markant. Fremadrettet kan en kraftig forværring af de makroøkonomiske udsigter sammen med en fortsat høj rente i en længere periode betyde, at kvaliteten af aktiverne forringes. Samtidig kan sektoren for finansiel formidling uden for banksektoren vise sig sårbar. I en situation med strammere finansieringsvilkår er det vigtigt med rettidig overvågning af risici, proaktivt samarbejde med debitorer og aktiv forvaltning af misligholdte lån for at bevare den finansielle sektors mulighed for at finansiere

økonomien. Der kan opstå andre risici for de finansielle markeder. Navnlig kan højere risikopræmier som følge af strammere likviditetsforhold medføre en større og muligvis ukontrolleret korrektion i aktivpriserne. Den igangværende tilpasning på bolig- og erhvervsejendomsmarkederne kræver også nøje overvågning. Stigende realkreditrenter og en forværring af gældsbetjeningskapaciteten kan medføre betydelige tilpasninger i huspriserne og finansiell ustabilitet.

- (14) Eurotopmødets erklæring fra marts 2023 gentog euroområdet ledes tilsagn om at fuldføre bankunionen. Navnlig ville ratificeringen af den reviderede traktat om den europæiske stabilitetsmekanisme, der giver mulighed for at indføre den fælles bagstopper for Den Fælles Afviklingsfond, styrke euroområdet modstandsdygtighed yderligere. På denne baggrund fremsatte Kommissionen i april 2023 et forslag om en reform af rammerne for krisestyring og indskudsforsikring med henblik på at gøre det muligt for myndighederne at tilrettelægge en velordnet udtræden af markedet for nødlidende banker af enhver størrelse og med enhver type forretningsmodel, herunder mindre aktører,

HENSTILLER, at euromedlemsstaterne i perioden 2024-2025 træffer foranstaltninger, på egen hånd, herunder ved at gennemføre deres genopretnings- og resiliensplaner, og i fællesskab i Eurogruppen, med henblik på at:

1. vedtage en koordineret og forsigtig finanspolitik for at holde gælden på et forsvarligt niveau eller bringe gældskvoterne ind på en troværdigt nedadgående kurs. Opnå en overordnet set stram finanspolitisk kurs i euroområdet, og dermed fremme inflationens snarlige tilbagevenden til målet på 2 %, samtidig med at kursen forbliver reaktionsdygtig i betragtning af den store usikkerhed. Afvikle kriserelaterede energistøtteforanstaltninger så hurtigt som muligt og anvende de deraf følgende besparelser til at nedbringe underskuddet. Samtidig med at det sikres, at de maksimale udgifter som anbefalet af Rådet overholdes, tilpasse den finanspolitiske kurs, således at varige inflationsforskelle undgås. På mellemlang sigt, udvikle finanspolitiske strategier for at opnå en forsvarlig mellemfristet budgetstilling og om nødvendigt styrke gældsholdbarheden gennem gradvis og holdbar konsolidering kombineret med offentlige investeringer og reformer af høj kvalitet. I disse strategier om nødvendigt medtage foranstaltninger til yderligere at øge effektiviteten og kvaliteten af de offentlige udgifter og til at forbedre pensions- og sundhedssystemernes holdbarhed og tilstrækkelighed
2. opretholde et højt offentligt investeringsomfang for at støtte den grønne og den digitale omstilling og styrke produktiviteten og modstandsdygtigheden. Fremskynde gennemførelsen af genopretnings- og resiliensplanerne, herunder REPowerEU-kapitlerne. Gøre fuld brug af programmerne under samhørighedspolitikken og sikre, at midtvejsevalueringen heraf bl.a. tager hensyn til de udfordringer, der er identificeret i det europæiske semester, og fremskridtene med gennemførelsen af den europæiske søjle for sociale rettigheder, uden at deres overordnede ambition reduceres
3. i overensstemmelse med national praksis og under hensyntagen til arbejdsmarkedets parter rolle, støtte en lønudvikling, der afbøder tab af købekraft, navnlig for lavtlønnede, idet der tages behørigt hensyn til udviklingen i konkurrenceevnen og det undgås at skabe varige forskelle inden for euroområdet. Fremme opkvalificering og omskoling samt aktive arbejdsmarkedspolitikker for at afhjælpe manglen på arbejdskraft og færdigheder og øge produktiviteten. Træffe foranstaltninger til at lette styret lovlig migration af arbejdstagere fra tredjelande i erhverv med mangel på

arbejdskraft som supplement til udnyttelsen af talenter fra EU. Sikre og styrke tilstrækkelige og holdbare sociale beskyttelses- og inklusionssystemer. Sikre en reel inddragelse af arbejdsmarkedets parter i den politiske beslutningsproces og styrke den sociale dialog

4. fjerne investeringshindringer for at mindske den aktuelle investeringskløft i forbindelse med den grønne og den digitale omstilling. Forbedre adgangen til finansiering, navnlig for innovative virksomheder og SMV'er, gennem yderligere fremskridt med kapitalmarkedsunionen. Sikre, at offentlig støtte til relevante strategiske sektorer målrettes, uden at de lige konkurrencevilkår på det indre marked forvrides, og med henblik på at styrke euroområdet konkurrenceevne og åbne strategiske autonomi. Fortsat styrke euroens internationale rolle og gøre yderligere fremskridt i arbejdet med den digitale euro
5. overvåge de risici, der er forbundet med strammere finansielle vilkår, navnlig dem, der vedrører aktivernes kvalitet og mulige korrektioner i aktivpriserne, herunder på ejendomsmarkederne. Overvåge udviklingen i den finansielle formidling uden for banksektoren for at forhindre, at der opstår systemiske risici og negative afsmittende virkninger på økonomien. Fuldføre bankunionen ved at fortsætte arbejdet med alle elementer, herunder en europæisk indskudsforsikringsordning.

Udfærdiget i Strasbourg, den [...].

*På Rådets vegne
Formand*